

Årsplan

2025-2027

Haslum barnehage

Bærumsbarnehagen

Innhold

Årsplan.....	2
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet	2
Bærumsbarnehagen.....	2
Presentasjon av barnehagen	2
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis	4
Barnehagens pedagogiske arbeid	5
Barnehagens verdigrunnlag	5
Barn og barndom.....	5
Demokrati	5
Mangfold og gjensidig respekt.....	5
Likestilling og likeverd	6
Bærekraftig utvikling	6
Livsmestring og helse	6
Sosial kompetanse – selvhevdelse og følelser	7
Barnehagens formål og innhold	8
Omsorg.....	8
Danning.....	9
Læring	9
Vennskap og fellesskap.....	10
Kommunikasjon og språk	10
Barnas medvirkning	11
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	12
Overganger.....	13
Når barnet begynner i barnehagen – oppstart og tilvenning.....	13
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	14
Fra barnehage til skole	14
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	15
Planlegging og vurdering	15
Dokumentasjon	15
Barnehagens arbeidsmåter	16
Progresjon	16
Barnehagens fagområder	16
Kommunikasjon, språk og tekst.....	17
Kropp, bevegelse, mat og helse	17
Kunst, kultur og kreativitet	18
Natur, miljø og teknologi.....	18
Antall, rom og form	19
Etikk, religion og filosofi.....	20
Nærmiljø og samfunn	20
Kompetanseplan.....	21

Årsplan

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte. Årsplanen er for barnehageårene 25-26 og 26-27, hvor vi vil legge inn eventuelt justeringer før barnehageåret 26-27. Vi har i tillegg et årshjul med mer konkrete planer for hver periode som avdelingene bruker som utgangspunkt for månedsplaner med de ulike aktivitetene som skal skje hver uke. Det er en tydelig rød tråd mellom årsplan og årshjul og det skal også være en tydelig gjenkjenning av innhold i årsplan og årshjul inn i avdelingenes månedsplaner.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen, er ifølge [Rammeplan for barnehagen](#), en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Bærumsbarnehagen

Temaplan for barn og unge i Bærum kommune ble vedtatt av kommunestyret høsten 2024. Planen er et styringsdokument for alle kommunes enheter for sikre en god og likeverdig oppvekst for alle barn og unge i kommunen og skal bidra til å sikre gode oppvekstsvilkår for barn og unge i Bærum kommune. Bærum kommunes temaplan for barn og unge presenterer 7 strategier som skal bidra til måloppnåelse og gi retning for kommunens forebyggende arbeid med barn og unge. Strategiene henger tett sammen, og bygger opp under flere av kommunens målsetninger.

- Styrke barn og unges psykiske helse
- Støtte opp under foreldrerollen og legge til rette for foreldresamarbeid
- Sikre alle barn og unge gode og likeverdige muligheter til læring og utvikling
- Legge til rette for at alle barn og unges kan delta i fritids-, samfunns-, og arbeidsliv
- Fremme trygghet og tilhørighet for barn og unge i nærmiljøene
- Prioritere innsats for barn og unge i levekårsutsatte områder
- Sørge for at barn og familier opplever sammenhengende tilbud med trygge og gode overganger

Presentasjon av barnehagen

Haslum barnehage ligger innerst i Bjørnemyrsveien med Haslumbanen som nærmeste nabo. Det er 85 barn i barnehagen. Vi har store friområder og egen turplass i skogen. De fleste av barna i barnehagen sokner til Løkeberg, Haslum eller Høvik skole.

Bemanning

Barnehagen følger de lovfestede bemannings- og pedagognormene for barnehager:

For barn under 3 år vil det si 1 ansatt pr 3 barn, og av disse skal det være 1 barnehagelærer pr 7 barn. For barn over 3 år er kravet til bemanning 1 ansatt pr 6 barn og 14 barn pr barnehagelærer. I Haslum barnehage er det mange ansatte som har jobbet i mange år i barnehagen. Det er barnehagelærere i alle pedagogstillinger, og assistentstillingene består av mange fagarbeidere med flere års erfaring og mange assistenter med også flere års erfaring. Barnehagen har styrer i 100 % stilling og faglig veileder i 50% stilling.

Organisering av barnehagen

Barnehagen har to hus: Nedre og Øvre. På Nedre går de minste barna på avdelingene Blåklokke og Fiol. Øvre har avdelingene Rødkløver, Blåveis, Hvitveis og Gulveis for de store barna fra 3-6 år. Selv om barna går på ulike avdelinger, er vi sammen ute hver dag og også i aldersinndelte grupper (3-åringene er Grevling, 4-åringene er Elg og 5-åringene er i Supergruppa). Nedre og Øvre har hvert sitt uteområde, men besøker hverandre noen ganger utetiden. Vi syntes det er verdifullt å dele barna inn på denne måten for å best mulig kunne møte barnas behov, modning og dagsrytme. Tanken bak dette er at barna får et opplegg tilpasset alder og modning. På slutten av barnehageåret er nedre svært mye på øvre, slik at barna som skal starte på stor avdeling blir godt kjent før oppstart.

I Haslum barnehage arbeider vi temabasert, og har utarbeidet et årshjul med felles temaer som vi skal jobbe med gjennom året med utgangspunkt i de syv fagområdene i rammeplanen. Undring, glede og humor står i sentrum gjennom arbeid med temaene. Målet vårt er at arbeid med de ulike temaene skal berike barnas lek og fantasi, samt gi dem utvidet forståelse og ny læring gjennom årene i barnehagen. Temaene jobbes med på tvers av husene på de ulike avdelingene, slik at barn og voksne opplever et fellesskap ved å ha samme tema, men ofte med ulike aktiviteter på de ulike avdelingene. Temaene inspirerer personalet slik at alle bidrar ut fra sine interesser, forutsetninger og ønsker.

Vi jobber for at barna skal bli kjent godt med hverandre på tvers av avdelingene på samme hus. De har felles utetid, felles tid sammen på morgen og ettermiddag, og aktiviteter på tvers av avdelingene. Dette er med på å bidra til et større fellesskap.

Tett på – kvalitet i bærumsbarnehagen

«TETT PÅ - kvalitet i bærumsbarnehagen» er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune. Gjennom «TETT PÅ» ønsker vi å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Tett på vil si voksne som er tett på barna; som legger til rette for god læring i et varmt og inkluderende klima som har fokus på barna og deres evner, interesser og opplevelser.

Samspill med varme og stimulerende voksne er barnehagekvalitet for alle barn, og legger et grunnlag som all utvikling og livsmestring bygger på. I TETT PÅ skal CLASS (Classroom Assessment Scoring System) brukes som verktøy for å måle og forbedre kvaliteten i barnehagen. Følgende områder, og kvaliteten på disse, blir det fokusert på: **emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling.**

Les mer om kommunens satsning her:

[Beskrivelse av tett på.](#)

Aktiviteter i TETT PÅ

Alle ansatte har jobbet med å forstå de ulike dimensjonene. De har fått en teoretisk introduksjon og har deltatt i veiledning basert på egen praksis, blant annet gjennom

praksisfortellinger i leder- og avdelingsmøter. Hver avdeling blir observert to ganger i året av en sertifisert observatør fra en annen barnehage. Etter observasjonen får avdelingen både muntlig og skriftlig tilbakemelding. Denne tilbakemeldingen brukes som grunnlag for videre veiledning. Alle ansatte deltar også på felles planleggingsdager og personalmøter.

Å arbeide med dimensjonene i *Tett på* er en kontinuerlig prosess hos oss. I barnehageåret 2025–2027 vil vi fortsette å ha fokus på hvordan vi kan styrke de gode samtalene med barna. Vi er spesielt opptatt av hvordan de ansatte møter barna, i deres små eller store utfordringer. Barna skal bli møtt på en trygg og støttende måte i samspill med voksne, der målet vårt er at de voksne skal ha konkrete verktøy for å føre gode samtaler, og kunne følge opp både barnet og familien på en trygg og profesjonell måte.

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Vi vurderer den pedagogiske praksisen vår fortløpende. Barnehagens rammeplan, årsplan og årshjul danner grunnlaget for det kontinuerlige arbeidet vårt.

Barnas utvikling er den viktigste tilbakemeldingen for oss. Samtaler med barna gir oss viktig informasjon om hvordan de opplever hverdagen i barnehagen. Vi gjennomfører også jevnlig «barnemøter» hvor vi legger til rette for at barna skal kunne komme med tilbakemeldinger og ønsker om sin hverdag.

På avdelingsmøter og personalmøter evaluerer vi kontinuerlig gjennom året det arbeidet vi gjør. Vi tar for oss praksisfortellinger og ser ulike deler av rammeplanen opp mot det arbeidet vi gjør. Vi har som premiss at vi skal ha en åpen, synlig praksis der vi tør å stille spørsmål til hverandre og er åpne for konstruktive tilbakemeldinger. Dette gjøres også gjennom «tett på» observasjoner.

Foreldresamtalene gir oss også verdifull tilbakemelding på praksisen vår, samt brukerundersøkelsen og ikke minst arbeidet med Samarbeidsutvalget (SU) og samtaler og diskusjoner rundt dagens praksis. Vi er glade for konkrete tilbakemeldinger og ønsker fra foreldre om hvordan de opplever hverdagen og tilbudet barna får i Haslum barnehage.

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Vi møter barna på deres premisser og er opptatt av å forstå hva barna tenker og er interesserte i. Vi legger planer etter hva barna viser at de har lyst til å holde på med. Vi ønsker at alle barna har gode dager hos oss der de opplever at de blir møtt og anerkjent for den de er. Vi hjelper barna med å tilrettelegge for vennskap og gode opplevelser sammen. Gjennom å speile barnas interesser kan vi legge til rette for samarbeid og samspill, slik at barna kan utforske temaer sammen og knytte vennskap gjennom felles opplevelser.

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter.

Barna skal oppleve at deres mening betyr noe, og at de blir hørt. De skal lære at alle har en viktig stemme i gruppa – både de som snakker mye, og de som er mer stille. Vi øver på å lytte til hverandre og å ta hensyn. Alle kan ikke alltid bestemme, men alle skal få si sin mening. For eksempel gjennom barnemøter hvor barna kan gi innspill til aktiviteter og temaer. Gjennom slike møter med barna har de medvirket til alt fra pysjdager-, skøyte- og sykkeldager. Å kunne delta med egne synspunkter og ønsker, men erfare at det ikke nødvendigvis betyr at man alltid får bestemme, men må rette seg etter flertallet er en begynnende forståelse for hvordan et demokrati fungerer.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

I barnehagen møter vi hverandre på en hyggelig måte hver morgen. Hvert barn skal føle seg velkommen hver dag. Noen ganger har vi mulighet til å møte barnet i garderoben, men er vi opptatt i en aktivitet med barn, kan det være uheldig å avbryte denne. Vi ønsker da at foreldrene følger barnet inn på avdelingen.

De ansatte jobber aktivt med å avdekke uheldige samspillsmønstre mellom barn. Mobbing og utestengelse skjer også mellom små barn, og dette er viktig at vi er klar over slik at vi oppdager det og gjør noe med det.

Vi jobber mye med temaet mangfold, gjensidig respekt, likestilling og likeverd gjennom året. I barnehagen har vi mange nasjonaliteter, folk med ulik bakgrunn, erfaring, barn fra ulike familier og ulike tradisjoner de setter i hevd. Vi er ikke opptatt av å skape like barn – men barn som liker og respekterer hverandre, som kan se ulikheter som noe bra og en styrke for oss. I forbindelse med FN-dagen i oktober henger vi opp flagg fra alle land som barna har

tilknytning til. Det er spennende å se hvor mange land vi kommer fra. Vi snakker om de ulike landene og finner bilder ol. Vi har også ulike morsmål i barnehagen, og barna synes det er spennende å høre ord og sanger på andre språk. Gjennom året kan det være høytider knyttet til andre land/religioner som blir markert og snakket om og vi har også fokus på at barna kommer fra ulike familier og at forskjellige familieforhold er vanlig. Vi vil markere pride og snakke om ulike familiekonstellasjoner og at det viktigste er å bli elsket for den man er og elske de rundt seg for den de er.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Alle er like mye verdt. I barnehagen øver vi på å vise hverandre respekt for den man er. Man kan være uenig om noe, men fortelle det på en grei og respektfull måte. Vi øver på at alle skal lytte til alle og at alles stemmer og synspunkter skal bli hørt, jamfør det som står under ovenstående punkt om demokrati. I Haslum barnehage synliggjør vi flere av de overnevnte aspektene for eksempel gjennom markering av kjærlighetsdag (pride), diwali (lysfestival) og samenes nasjonaldag.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Vi ønsker å gi barna mange gode opplevelser ute i naturen. Vi har utedag en dag i uka i tillegg til vanlig utetid. Da går vi gjerne til Thomasplassen i skogen rett overfor barnehagen. Her kan vi følge naturens skiftninger hele året, og barna kan få gode naturopplevelser i et fellesskap. Vi snakker mye om de forskjellige årstidene, om planter, dyr og insekter, og hvordan vi skal ta vare på naturen og alt som lever i den. Vi snakker også om hvordan naturen henger sammen. Vi jobber for at barna skal lære å ta vare på naturen rundt oss, å kjenne til hvordan vi er avhengig av naturen og hvordan vi best kan ta vare den. Forskning viser at barn som er glade i å ferdes i naturen, ofte vil bli glad i naturen også som voksne og ha et ønske å ta vare på den.

Vi planter og ser hvordan vann, sol, varme og stell er avgjørende for at dette skal vokse.

- Vi tar vare på dyr og planter.
- Vi kildesorterer mat, plast, glass og metallavfall.
- Vi er bevisste på å ikke bruke for mye papir.
- Ikke sløse med unødvendig vann og tørkepapir
- Vi snakker med barna om matsvinn og jobber for å redusere dette.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Vi legger godt til rette for fysisk aktivitet i barnehagen. Vi ønsker at alle barn skal oppleve trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, både inne og ute året rundt. Vi legger til rette for utetid hver dag. Barnehagen har unike muligheter innenfor gjerdet med trær og steiner å klatre på og ulendt terreng.

Alle avdelinger har utedag en gang i uken. Lek ute, i ulendt terreng, gir variert og allsidig bevegelseslæring. Sommerstid brukes fotballbanen, og vinterstid er det skøyteis der.

Vi legger vekt på måltidene våre i barnehagen og ivaretar måltidets pedagogiske funksjon. Vi har to faste måltider hver dag, hvor et er smøremåltid som består av brød med variert pålegg. Det andre måltidet er medbrakt. Vi serverer både vann og melk til måltidene og vi skjærer opp frukt og grønnsaker som barna får etter måltidene.

Vi setter av god tid til måltidene, slik at barna får i seg tilstrekkelig med mat. Personalet tar aktivt del i måltidet og legger til rette for gode samtaler. Vi legger vekt på å skape gode rammer rundt måltidene, og et trivelig spisemiljø. Vi har også utarbeidet gode rutiner for hygiene og oppbevaring av mat. Barnehagen følger anbefalingene fra norske helsemyndigheter og gir i stor grad varierte alternativer til pålegg, frukt og grønt. Hvis foreldrene har ønsker eller ideer til barnehagens måltider, tas dette med SU.

Sosial kompetanse – selvhevdelse og følelser

Sosial kompetanse er viktig for at barn skal fungere godt sammen med andre. I Haslum barnehage jobber vi systematisk med å utvikle barnas sosiale ferdigheter gjennom lek, samarbeid og hverdagssituasjoner. Vi har utarbeidet en progresjonsplan som er tilpasset barnas alder og modenhet, og som følges i alle avdelinger.

Gjennom samlingsstunder, samtaler og ulike aktiviteter bruker vi historier og temaer som engasjerer barna og gir dem et språk for følelser og sosiale situasjoner. Barna øver seg på å møte andre på en god og respektfull måte, og vi legger vekt på å gi dem et godt ordforråd knyttet til følelser og relasjoner.

For de eldste barna bruker vi også opplegget *Grønne tanker – glade barn*. Her blir barna kjent med begrepene *grønne og røde tanker* og figurene Grønn og Rød. Gjennom dette lærer de å kjenne igjen egne følelser, sette ord på dem og finne måter å håndtere utfordrende situasjoner på. Målet er å styrke barnas evne til selvregulering, empati og mestring i møte med seg selv og andre.

Bærum kommune har utarbeidet et forslag til handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge. Planen strakk seg i utgangpunktet fra 2019-22, men vi har videreført tiltakene for barnehagebarn (3-6 år) som vi vil jobbe målrettet med videre og har iverksatt et eget opplegg her i barnehagen. I tråd med artikkel 19 i barnekonvensjonen har alle barn rett til informasjon om hva som er lov og ikke lov, hva som er gode og vonde hemmeligheter, at de bestemmer over egen kropp og at de har rett til hjelp hvis de opplever noe de ikke syntes er greit. I barnehagen bruker vi blant annet “jegvet.no” som er verktøy for å lære barna om kroppen og sine egne grenser.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Omsorg

En forutsetning for barnas trygghet og trivsel er omsorg. Omsorg i barnehagen handler om relasjonen mellom personalet og barna og barna imellom. Barna skal selv kunne ta imot omsorg, samtidig som vi oppmuntrer dem til å vise omsorg for andre. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, innlevelse, åpenhet, varme, interesse og evne og vilje til samspill. Omsorg skal prege alle hverdagssituasjonene. Det handler om å se hva det enkelte barn trenger akkurat nå, og krever nærværende voksne som er engasjerte i hvert barns trivsel og utvikling.

Personalet skal;

- Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- Ivareta barnas behov for fysisk omsorg
- Legge til rette for at barna kan knytte seg personalet og hverandre

Arbeidet med “tett på” har lært oss mye om hvordan vi skal møte hvert barn med respekt, toleranse og hvordan vi best kan være positive og emosjonelle voksne for alle barna. Det er vesentlig at avdelingene er preget av et positivt klima. Det innebærer at de voksne utviser varme, respekt og glede i samspill med barna, og at det er fravær av negativt klima. De ansatte må være sensitive for barnas signaler og ha evne til å ta barnas perspektiv. Dette er viktige dimensjoner i “tett-på” arbeidet for å løfte kvaliteten på tilbudet.

Lek

Det er forsket mye på lek, og vi vet at leken er en viktig arena for barns utvikling. Det er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom. Lek har egenverdi og skal ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen. Lek er gøy og skal gi gode sosiale og emosjonelle opplevelser. Det er et tegn på både fysisk og mental sunnhet at et barn leker. Lek er det språket barn behersker best, og fører til vennskap på tvers av alder, språklig og kulturell ulikhet. Gjennom lek bearbeider barna sine følelser, opplevelser og gir uttrykk for egne forestillinger og minner.

Det er viktig at det fysiske miljøet inviterer til forskjellige typer av lek. Utelekeplassen er viktig fordi den er det største rommet vi har, og fordi den innbyr til lek for alle aldre. Materiell med mange anvendelsesmuligheter som klosser, lego, naturmaterialer, papir og plastelina lokker til kreativ bruk. Leker som dukker og biler innbyr ofte til rollelek. Rollelek

er en form for utvidet symbollek og den typen lek som er mest komplisert fordi den krever mye kompetanse av barnet, for eksempel i å forstå at noe er på liksom. Andre typer lek er konstruksjonslek og tumblelek. Tumbleleken ser vi mye hos de minste barna. Det er viktig at vi voksne har forståelse for at ulike typer lek er viktig i forskjellige aldre, og at vi anerkjenner ulike måter barn leker på.

Vi er opptatt av at barna skal oppleve ulike lekemiljøer og at de voksne skal legge til rette for lek av ulike karakter for barna. De voksne må aktivt gå inn og hjelpe og støtte barn som trenger dette, hjelpe til med å utvide leken og holde leken over tid. Vi deler ofte inn i mindre gruppen, slik at vi enklere kan tilpasse til hverts barn behov og interesser.

Danning

Danning handler om å tilegne seg kunnskap og utvikle verdier og holdninger, gjennom en dialog hvor alle anerkjennes som selvstendige individer med følelser og tanker. Det dreier seg om å utvikle evne til å tenke selv, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne. I vår barnehage, er vi opptatt av viktigheten at vi møter alle barna med respekt, interesse og positive holdninger.

Personalet skal:

- Støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- Utfordre barnas tenkning og stimulere til utforskende samtaler
- Synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring
- Legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger.

Læring

Barns læring er en sammenhengende prosess gjennom hele utdanningsløpet. I barnehagen skal barns lærelyst og læringspotensial møtes og ivaretas i et omsorgs- og læringsmiljø preget av trygghet, inkludering og lek. Kunnskap og kompetanse, ferdigheter og holdninger utvikles i samspill med andre, i sosiale, meningsfulle fellesskap hvor barn har mulighet til å uttrykke seg. Leken er barnas grunnleggende læringsform og skal ha en fremtredende plass i barnehagen. Vi har særlig fokus på å utvikle barnas nysgjerrighet, læringslyst og evne til å finne ulike læringsstrategier. I arbeidet med tett på er det satt fokus på hvordan vi ansatte kan ta best mulig vare på alle de ulike læringssituasjonen gjennom dagen. Dette handler om både tilrettelagte og planlagte settinger og alle de spontane møtene vi har gjennom dagen. Gjennom arbeidet med tett på er vi blitt beviste på at det handler mye om vår evne til å organisere og planlegge for en lærerik og god dag for alle barna gjennom hvordan vi organiseres dagen og aktivitetene og at det handler mye om hvordan vi hele tiden er i møte med barna og deres spørsmål, vår evne til å formidle og inkludere og skape gode læringsrom.

Barna skal være deltagende i sine egne læringsprosesser. En av metodene **i det pedagogiske arbeidet som** vi jobber etter, er temaarbeid. Vi ser at denne metoden ivaretar rammeplanens intensjon og læringssyn. Denne måten å jobbe på, gjør at vi kan tilrettelegge for at barns undring, nysgjerrighet, utforskertrang og lærelyst får gode vilkår. Vi bruker metoden i både formelle og uformelle situasjoner. De formelle situasjonene er planlagt og ledet av voksne etter barns interesser, undring og nysgjerrighet. Tema kan også være noe nytt den voksne introduserer for barna. Retningen av prosessen videre påvirkes av barnas aktive deltakelse.

Vennskap og fellesskap

Vennskap og fellesskap dannes ved at vi er sammen og får felles opplevelser, og leker sammen. Vi gir barna mulighet til å se at alle er forskjellige, og at det å være forskjellige gjør at vi utfyller hverandre. Vi utvikler oss sammen med andre mennesker og det å tilhøre et fellesskap er viktig. Å føle seg betydningsfull i et fellesskap er avgjørende for trivsel. Sosial kompetanse er en viktig forutsetning for å lykkes i et sosialt samspill med andre.

I Haslum barnehage jobber vi aktivt for et godt psykososialt miljø, med vekt på likeverd, respekt, toleranse og vennskap. Vi legger til rette for nye vennskap gjennom å introdusere barn for barn de sjelden har lekt med, gjennom lekegrupper og lek styrt av voksne. Ved overflytting mellom avdelinger forsøker vi å ta hensyn til og å ta vare på vennskap.

Av og til oppstår det uheldige samspillsmønstre mellom barn. Det er viktig at personalet er nærværende og til stede slik at vi oppfatter dette og kan hjelpe barna ut av slike samspill. Det er utarbeidet en handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen.

Mobbing kan skje på mange måter. Det kan være voksne eller andre barns handlinger som gjør at noen barn føler at de ikke hører til. Det kan være barn som holdes utenfor lek og samtaler, eller aldri får leie eller sitte ved siden av noen. Små barn kan dytte, bite og slå. Dette er en del av barns utvikling og ikke nødvendigvis mobbing. I arbeidet for å kartlegge om barna trives, opplever å inkluderes og føler tilhørighet og trygghet i gruppen er det viktig å ta utgangspunkt i barnas egne opplevelser og ta disse på alvor.

Det er ikke alltid barna forteller om det som skjer i barnehagen. For å sikre at alle barn har det bra i barnehagen og hindre mobbing er samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene viktig. Foreldrene kan legge merke til om barnet viser glede over å være i barnehagen, og om det virker som barnet er trygt.

Personalet skal:

- Støtte barnas initiativ til samspill, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- Støtte barna i å ta andre perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- Jobbe aktivt med å forebygge, stoppe og følge opp utestengelse, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Kommunikasjon og språk

Å utvikle språk er noe av det viktigste i barns utvikling. Språk gir mulighet til å kommunisere og bidrar til identitetsdannelse og tilhørighet i et fellesskap. Det er svært viktig for oss å støtte barna i denne utviklingen. Barn har språkkompetanse helt fra starten av livet. De tolker inntrykk og uttrykker sine meninger og behov. Det finnes ulike teorier om hvordan vi utvikler språk, men det ser ut til at det er bred enighet om viktigheten av å «bade barn i språk». Dette vil si at vi omgir barn med språk hele tiden. Vi setter ord på hva vi gjør, og hva barnet gjør. Vi er bevisste på å bruke ulike begreper. Barnet møter språk gjennom hele dagen, i alle hverdagssituasjoner, i samlingsstund og ved høytlesning. Arbeidet med «Tett på» bidrar til styrke språkarbeidet vårt med fokus på støtte til læring, utvikling av tenkning og forståelse, kvalitet på tilbakemeldinger og språkstøtte.

Bøker er en viktig del av hverdagen i barnehagen. Vi har bøker tilgjengelig gjennom hele dagen, og bruker også bøker i samlingsstund, ved matbordet eller felles aktiviteter. Forskning viser at barn som blir lest for, utvikler bedre ordforråd, samtidig som de blir gode lesere selv.

Vi har også “språkesker” og “språkposer”, der vi har samlet konkrete som kan illustrere ulike barnesanger, en fortelling eller et eventyr. Gjennom å se og ta på konkretene, og gjerne leke med dem selv, får barna forståelse for ulike begreper, trening i å kommunisere om ulike temaer og utvidet forståelse for verden omkring dem. For mange barn er dette også en fin måte å utvikle sin lekekompetanse innen rollelek. Da er ofte historiene/rammen kjent, og en gir barna en god støtte i lekaktiviteten.

Vi korrigerer hverken setningsoppbygging eller uttale hos barna. Språkkuttalen utvikler seg i ulikt tempo hos barn, og det er helt normalt at ikke alle lyder er på plass hos barnehagebarn. De barna som strever i utviklingen av språket, vil vi sette inn ekstra tiltak for, dette kan for eksempel være språklek i små grupper.

Vi følger en plan for systematisk arbeid med språkutvikling som sikrer alle barn får utfordringer og opplevelser tilpasset alder og modning (Se progresjonsplan for fagområdet kommunikasjon, språk og tekst). Haslum barnehage skal være en barnehage som setter barnas språkutvikling høyt på dagsorden og er en viktig del av arbeidet vi gjør gjennom året. Temaarbeidet, samlingsstunder, måltider, hverdagsaktiviteter, lek osv. skal bære preg av dette. Vi har ulike bokprosjekter hvor vi jobber ekstra med en bok/en historie og trekker frem innhold, ord og snakker om osv. Den leses på ulike måter og tema snakkes om. Vi er bevisste at vi ikke forenkler språket, men gir barna et rikt og variert språk gjennom alle dagens møter. Vi har også observasjoner gjennom blant annet tett på arbeidet som skal bevisstgjøre de ansatte og deres evne til å stadig utvikle og fornye barnas språk og være gode språkmodeller.

Personalet skal:

- Anerkjennelse og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- Være bevisste på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- Sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser
- Stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og samtaler
- Voksne som setter ord på det de ser og gjør i samspillet med barna, bruker språket aktivt gjennom dagene og som prøver å bruke et så variert språk som mulig.
- Det skal være bøker og spill tilgjengelig og som endres etter tema, perioder, barnas alder og modenhet slik at de stadig stimulerer barnas språkutvikling.

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barna skal vite at de har innflytelse på det som skjer i barnehagen. Vi er våkne og lydhøre for hvilke aktiviteter og arbeidsmåter som fungerer for de ulike barna. Sammen med barna kan vi bestemme oss for å jobbe med ulike prosjekter. Barna har ofte innspill til hva de synes er interessant. Barna skal få øve seg på å ta valg som er i samsvar med deres alder og modenhet. Vi ønsker at barn skal få være barn på sine egne premisser, at det gis plass til individuelle opplevelser, undring, mangfold og barns egen fantasi og kreativitet. Vi har også som skrevet tidligere, jevnlig barnemøter hvor vi jobber for å høre hva barna synes om dagene i barnehagen og tar hensyn til disse.

I barnehagen vår er vi opptatt av å skape et godt samarbeid og en åpen kommunikasjon med foreldrene. Vi tror på at foreldrenes engasjement og medvirkning er viktig for barnets trivsel og utvikling. Vi er derfor alltid åpne for foreldrenes innspill om barnas interesser, behov og utvikling, og vi ser på foreldrenes perspektiver som verdifulle for å tilpasse aktiviteter og prosjekter. Vi gjør dette på flere måter:

- **Foreldresamtaler:** Vi gjennomfører regelmessige samtaler med foreldrene for å diskutere barnets trivsel, utvikling og interesser. Dette er en arena hvor vi kan utveksle informasjon og sammen finne de beste måtene å støtte barnet på i barnehagen. Foreldresamtalene gir også en mulighet for foreldrene å komme med tilbakemeldinger på hvordan de opplever barnehagens arbeid, og vi tar disse tilbakemeldingene på alvor for å skape et best mulig læringsmiljø for barnet.
- **Involvering i prosjektene:** Når vi setter i gang prosjekter i barnehagen, inviterer vi foreldrene til å bidra med ressurser, erfaringer eller aktiviteter som kan berike prosjektet. Vi kan for eksempel be foreldrene om å dele sine tanker eller spesifikke ferdigheter som kan knyttes til temaet barna jobber med. Dette gir foreldrene en direkte rolle i barnas læring og gir en mulighet til å bidra med noe unikt til barnehagens arbeid.
- **Månedsbrev og digitale plattformer:** Vi bruker månedsbrev og digitale plattformer for å holde foreldrene informert om hva som skjer i barnehagen. Dette gir foreldrene en oppdatering på aktiviteter, prosjekter og kommende hendelser. I tillegg åpner vi for at foreldrene kan komme med innspill, spørsmål eller forslag gjennom disse kanalene, slik at vi kan skape en god og åpen dialog mellom hjem og barnehage.

Medvirkning gjennom Samarbeidsutvalget (SU)

Samarbeidet med **Samarbeidsutvalget (SU)** er også en viktig del av vår tilnærming til medvirkning. SU gir foreldrene en formell mulighet til å påvirke beslutninger og diskutere saker som angår barnehagens utvikling. I SU-møtene får foreldrene delta aktivt i diskusjoner om barnehagens pedagogiske arbeid, planlegging av aktiviteter, samt andre viktige spørsmål som angår både barna og barnehagens fremtid. Vi oppmuntre foreldrene til å være aktive i SU, og sørger for at det er god kommunikasjon mellom barnehagen og utvalget. På den måten får vi en bredere innsikt i foreldrenes ønsker og behov, og vi kan sammen finne løsninger og tiltak som er til beste for barna.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Barnas foreldre er våre viktigste samarbeidspartnere. Et nært samarbeid med barnas hjem er med på å fremme barns trygghet, trivsel og utvikling. Foreldresamarbeidet kan deles inn i to deler: det daglige uformelle samarbeidet og det formelle samarbeidet som innebærer ulike typer foreldresamtaler, møter og foreldreutvalg.

I Haslum barnehage har vi flere arenaer for samarbeid med foreldre:

- **Den daglige kontakten:** Vi treffer foreldre ved henting og levering daglig. Her er det dialog og informasjonsutveksling om barnet. Dette er et viktig bindeledd for barnas hverdag. Vi sender også ut planer om innholdet i barnehagen som for eksempel månedsplaner. Den skriftlige kontakten gjennom månedsbrev, ukeplaner, informasjons mail mm er viktig for oss. Vi setter pris på mail, spørsmål og tilbakemeldinger fra foreldre.
- **Foreldremøter:** i starten av et nytt barnehageår blir det arrangert et foreldremøte. Her gis det informasjon om det pedagogiske innholdet, aktuelle problemstillinger kan tas opp til dialog og diskusjon. I tillegg til at avdelingen presenterer innhold i hverdagen. Dette er et fint forum for samarbeid i hele foreldregruppen.
- **Foreldresamtaler:** Møte med pedagogisk leder fra avdelingen. Her blir det gitt utfyllende informasjon om barnet. Dette blir satt opp 1-2 ganger i løpet av barnehage året eller ved behov. Dette er en viktig arena for samarbeid til barnas beste.
- **Besøksdag for nye barn i løpet av våren:** De barna som skal begynne i barnehagen etter sommerferien ønskes velkommen på besøk i løpet av våren. Målet er å bli litt kjent i barnehagen. Her er det rom for informasjonsutveksling.
- **Foreldrekafe o.l.:** Sosial sammenkomst for å bli bedre kjent med personalet, andre foreldre og barna på avdelingen.
- **Barnehagens samarbeidsutvalg (SU):** Dette er barnehagens formelle samarbeidsorgan som sikrer dialog med foreldre når vi skal utforme mål og innhold i barnehagen. Både foreldre og barnehagen er representert.
- **Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU):** En forelder fra hver avdeling danner FAU. FAU er et bindeledd mellom SU og hele foreldregruppen og har blant annet ansvar for ulike sosiale arrangementer i foreldrenes regi.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen – oppstart og tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Starten på barnehagetiden er en stor overgang for små barn, det er kanskje første gang de skal skilles fra mor eller far over lengre tid. Målet med tilvenningsdagene er i samarbeid med foreldrene å bli kjent, skape trygghet og bygge relasjoner. Barna skal sakte med sikkert knytte seg til oss som daglig er sammen med dem, slik at vi kan bli trygge personer for dem i foreldrenes fravær. Vi starter med korte dager og foreldre er til stede mye i starten. Fra høsten 2026 blir det lagt opp til 5 dager med tilvenning hvor foreldre er til stede det meste av tiden.

Alle barn er ulike, har ulike tilknytningserfaringer så ved oppstart på ny avdeling og i barnehage må vi tilpasse oss barnets behov.

Vi inviterer alle nye barn og foreldre til besøksdager, hvor barna får mulighet til å leke og bli litt kjent med barn og personalet på avdelingen. Vi anbefaler å ta i bruk barnehagens uteområde etter åpningstid og i helgene, så barnet blir kjent og trygge på omgivelsene før oppstart i barnehagen.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Det er vanlig at barna bytter avdeling fra Nedre til Øvre i august det året de fyller 3 år. Dette skjer i samarbeid med foreldrene. Når vi vet hvilken avdeling de ulike barna skal til, bruker vi tid på våren til å gjøre barna kjente med den nye avdelingen, og de ansatte som er der. På Øvre har vi de siste årene hatt to-tre avdelinger med barn i aldre 3-4 år og en/to egne avdelinger med skolestarterne. Dette har vi hatt meget god erfaring med, og vi vil i hvert fall i 25/26 fortsette med dette. Ved at skolestarterne går sammen kan aktiviteter tilpasses spesielt de eldste og de jobber gjennom hele året for å gjøre overgangen til skole så god som mulig. For de yngste barna er overgangen til Øvre da trygg og god ved at gruppene er mindre og det er færre veldig store barn på deres avdeling.

Når et barn skal bytte barnehage, skrives det overføringsskjema fra pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene, som sendes til den nye barnehagen. Dette for at den nye barnehagen kan forberede seg og for å skape en god oppstart.

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Det eldste årskullet i barnehagen kaller vi for «Supergruppa». Innholdet i supergruppa bygger på hva skolene uttrykker at det er viktig å jobbe med før skolestart. Det handler om å utvikle nysgjerrighet og læringslyst, og evnen til å fullføre en oppgave. Gjennom å utvikle nysgjerrighet og motivasjon for å lære på ulike måter, mener vi at vi legger til rette for en god skolestart. Vi er opptatt av at alle barna skal ha med seg en god ballast inn i skolen både i forhold til selvstendighet, sosial kompetanse og i forhold til språk- og tallforståelse.

Bærum kommune har fastsatte rutiner for [overgang fra barnehage til skole](#). Det gjennomføres flere samarbeidsmøter i året med skolene vi sender barn til. I disse møtene diskuterer vi fag, og hvordan vi best skal tilrettelegge overgangen mellom barnehagen og skolen for barna. Barna inviteres til skolene for å treffe skolebarn, lærere og sfo-ansatte. Vi får også besøk av personale fra de skolene vi sender flest barn til. I tillegg er det mini-skoledag som foreldre følger til, når det nærmer seg sommerferien. I den siste foreldresamtalen på våren fyller vi sammen med foreldrene ut et overføringsskjema som, med foreldrenes samtykke, sendes skolen.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging og vurdering

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Årsplanen er verktøyet som ligger til grunn for all planleggingen vi gjør. Vi planlegger sammen hele personalet på plandager og personalmøter. Avdelingene legger sine planer på avdelingsmøter ca. annenhver uke. Planene tar utgangspunkt i hva vi til enhver tid vurderer at er viktig for barnegruppen vår.

Vi vurderer det arbeidet vi gjør fortløpende og hele tiden. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut ifra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. På plandager, personalmøter og avdelingsmøter kan vi mer systematisk gå gjennom arbeidet vårt og vurdere om det er til det beste for å fremme barnas utvikling. På felles møter diskuterer hele personalet rammeplanen, hva innholdet i den betyr og hvor vi er i prosessen mot målkravene i rammeplanen. Vurdering og evaluering er utgangspunktet for ny planlegging. Foreldre mottar månedsbrev med både frempek og bakoverpek, slik at de får innblikk i hva, hvordan og hvorfor vi jobber som vi gjør.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Vi dokumenterer arbeidet vi gjør gjennom månedsplaner og referater, og ved å ta bilder gjennom dagen og uken som legges ut i appen. På veggene i avdelingene henger det produkter fra prosjekter vi har jobbet med og som barna har laget.

Hvis vi eller foreldrene er bekymret for at et barn strever litt ekstra, kan vi dokumentere språk eller atferd gjennom ulike observasjonsverktøy. Dokumentasjon i form av observasjoner er et arbeidsredskap for personalet og gir informasjon til foreldre og andre samarbeidspartnere.

Ansatte og barn i barnehagen tar bilder av hverandre og interessante objekter de finner på turer og i ulike situasjoner i hverdagen, og bilder blir knipset i vei på sosiale tilsetninger som Lucia og sommeravslutninger. Bilder gir en god anledning for barn og ansatte til å sammen dokumentere hva som skjer i barnehagen. Men her er det også viktig å reflektere over bruken av bildene. FNs barnekonvensjon sier blant annet at barn har rett til å uttrykke sine meninger om eget personvern. For selv om foreldre og ansatte syntes bilde er fint, er det ikke sikkert at barnet er enig. Vi i barnehagen syntes det er viktig å reflektere og arbeide med dette temaet. Vi mener at det er viktig at barna får en begynnende forståelse for sine rettigheter og plikter knyttet til bilder av dem selv og andre, dette er viktig kompetanse i en verden som blir mer digital og bilder produseres og deles som aldri før. Vi ønsker å styrke barnets forståelse for personvern og gi barna gode vaner allerede i tidlig alder. Vi ser også at dette arbeidet bidrar

til å skape et godt psykososialt læringsmiljø i barnehagen. Et barn som får kjennskap om dette temaet vil lettere kunne sette egne grenser, og respektere andres. Her er det viktig at vi voksne er gode rollemodeller, og tenker over bildedeling og tar barnas meninger på alvor. Dette er et tema vi skal jobbe sammen med på personalmøter.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

Barnehagen legger til rette for varierte arbeidsmåter. Vi er både ute og inne. Ute er vi i varierte fysiske miljøer som for eksempel skog, uteplassen vår og ulike lekeplasser i nærmiljøet. Vi er sammen i store grupper eller mindre grupper. Noen ganger lager vi lekegrupper. Dette for at hvert barn skal få utvikle seg best mulig og øve på å være sammen med ulike barn på en god måte.

Innimellom har vi aldersinndelte grupper på tvers av avdelingene. Da jobber vi med ulike prosjekter/aktiviteter og barna blir vant til å leke med mange barn på samme alder. Noen ganger ser vi at enkeltbarn trenger mindre grupper rundt seg for å utvikle seg på best mulig måte, og da legger vi til rette for dette gjennom f.eks. leke-/språkgrupper. Vi har fokus på å utvikle nysgjerrighet, læringslyst, ulike måter å lære på og evnen til å fullføre en oppgave.

Progresjon

Et barn gjennomgår store forandringer i småbarnsalderen. Ettåringen som begynner i barnehagen utvikler seg både motorisk, fysisk og kognitivt til å bli seksåringen som er klar for skolestart. Vi møter hvert barn der det er i utviklingen, og sørger for at alle barn får utfordringer slik at de utvikler seg videre og får en god selvfølelse. Måten vi jobber med de ulike aldersgruppene gjenspeiles i planer og vurderinger. Å gå på tur med småbarnsavdelingene er for eksempel ikke det samme som å gå på tur med de største barna. Hva vi gjør på tur og hva vi snakker om og opplever vil være ulikt.

For å kunne tilpasse arbeidsmåtene til hvert enkelt barns erfaringer, kunnskaper, interesser og ferdigheter, er samarbeid med foreldrene viktig. Vi må bli godt kjent med hvert enkelt barn for å kunne tilpasse hverdagen best mulig. Det er viktig at barna opplever å mestre slik at de bygger opp en god selvfølelse. Vi har utarbeidet en progresjonsplan med arbeid med de syv fagområdene

I årshjulet vårt er det nøye planlagte aktiviteter slik at vi sikrer progresjon gjennom barnehagelivet og et barnehageår.

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

Kommunikasjon, språk og tekst

Et godt utviklet språk er viktig for å kunne fungere i lek og sosialt samspill. I leken bruker barnet språket til å fortelle, argumenterer og forhandle hverandre hva leken handler om og skal inneholde. Barna som lett kan sette ord på sine følelser blir lettere forstått og til å få hjelp til å håndtere vanskelige følelser. Vi jobber aktivt med for at barna skal kunne beherske muntlig språk i kommunikasjon med andre og at de skal bli trygge til å kunne ytre sin mening i gruppen. Lekerommene i barnehagen inspirerer til rollelek. Vi har et rikelig sortiment med ulike bøker tilpasset barnas alder og interesser. Vi bruker også mye sanger, rim og regler i det daglige arbeidet.	
1-3 år	3-6 år
MÅL: • Formidle egne følelser, ønsker og behov • Kunne ta kontakt med andre på en konstruktiv måte • Opptatte andres følelser, ønsker og behov • Vise interesse for musikk, bøker, sanger, rim og regler	MÅL: • Formidle egne følelser, ønsker og behov verbalt • Kunne være i dialog med andre • Kunne løse konflikter på en konstruktiv måte • Kunne sanger, rim, regler, bøker, fortellinger og samtaler • Vise interesse for bokstaver og tall
HVORDAN JOBBER VI: • Voksne setter ord på barnas følelser og opplevelser • Voksne bekrefter barnas følelser og opplevelser • Legger til rette for samtaler knyttet til bilder, opplevelser, aktivitet mm • Voksne som setter ord på de og barna gjør (selv- og parallellsnakk) • Voksne er aktive i barnas aktivitet og lek. Og tilrettelegger for rollelek • Leser bøker, boksamtaler ol. • Vi har ofte samlingsstunder med sang, musikk, fortellinger, rim og regler.	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne bekrefter barnas uttrykk for følelser, ønsker og behov • Ta oss tid til de gode samtalerne hver dag • Støtte og veilede i konfliktsituasjoner • Vi har ofte samlingsstunder med musikk, fortellinger, bøker, sanger, rim og regler. • Voksne som legger til rett for gode samtaler med barna knyttet til tema, aktiviteter, opplevelser ol. • Lese bøker, boksamtaler ol. • Voksne som setter ord på det de gjør (selv- og parallellsnakk) • Voksne som er bevist å bruke et rikt og variert språk, ulike begreper og ord, trekker barna aktivt inn i samtaler ved hjelp av gode og reflekterende spørsmål og undring.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Det fysiske miljøet i Haslum barnehage er godt lagt til rette for ulike utfordringer på ulike nivåer. Mestringsfølelse gir trygghet og stimulerer til å prøve mer. Barnehagen har rom som er tilrettelagt for fysisk aktivitet. Barna får tilgang til aktiviteter som stimulerer finmotorikken og grovmotorikken. Uteplassen vår innbyr til variert aktivitet med naturlig ulendt terreng og ulike lekeapparater. I tillegg går vi turer i skog og nærmiljø, arrangerer hinderløyper, gym, muligheter for å bruke ski og skøyter, aketurer med mer. I Haslum legger vi vekt på sunne matvarer, god hygiene og sosialt fellesskap rundt bordet. Barna får lære å smøre egen mat. Dagsrytmen til barnehagen er tilpasset barnas behov for fysisk aktivitet og hvile.	
1-3 år	3-6 år
MÅL: • Oppleve fysisk mestring, ut fra egne forutsetninger	MÅL: • Bruke alle årstidene til å mestre ulike fysiske aktiviteter

• Delta i det sosiale fellesskapet ved matbordet. • Bli kjent med egen kropp og bruke de ulike sansene • Få gode erfaringer med utelek i alle årstider	• Søke nye fysiske utfordringer • Ha forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold • Få gode opplevelser ved måltider
HVORDAN JOBBER VI: • Utelek i ulendt terreng hver dag • Vi er ute i all slags vær. • Voksne tilrettelegger for utfordringer på ulike nivåer • Voksne er støttende, engasjerende og motiverende i lek og aktiviteter	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne legger til rette for fysisk aktiviteter og varierte utfordringer inne og ute • Voksne er støttende og motiverende • Vi går turer i nærmiljøet • Fotballbanen og skøytebanen

Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen er en kulturarena med rom for kreativitet og skaperglede. Vi bruker mye musikk og forming. Vi ønsker å legge til rette for rollelek og dramatisering. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, personalet skal stimulere barns nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Vi legger ikke vekt på det ferdige produktet, men på prosessen. Barna skal få erfaringer med forskjellige type materialer.	
1-3 år	3-6 år
MÅL: • Barna skal få varierte og positive opplevelser knyttet til musikk, dans og dramalek • Utvikle fantasi og kreativitet ved å skape noe selv • Få erfaringer med ulike materialer som stimulerer sansene.	MÅL: • Oppleve de kunstriske uttrykksformer som musikk, dans, drama, språk og litteratur • Bruke fantasien, kreativ tenkning og skaperglede • Oppleve mestring og erfaringer med å skape noe av musikk, drama og forming
HVORDAN JOBBER VI: • Voksne er aktive i lek og aktiviteter • Voksne dramatiserer og forteller eventyr for barna • Vi har samlingsstunder der barna lytter til musikk, synger og danser	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne dramatiserer for barna • Vi har samlingsstunder med sang, musikk og dans • Voksne til rette legger for ulike estetiske uttrykk

Natur, miljø og teknologi

For å ønske å ta vare på naturen vår må vi være glad i den. Vi bruker naturen og nærmiljøet gjennom hele året. Barna opplever hvilke aktiviteter og muligheter de ulike årstidene byr på. Voksne viser gode holdninger til naturvern og respekt for livet i naturen. Barna blir involvert i å lage mat og får en forståelse av hvor maten de spiser kommer fra. Barna opplever mestring ved bruk av ulike teknikker som en naturlig del av hverdagen.	
1-3 år	3-6 år
MÅL:	MÅL:

• Få gode opplevelser i naturen gjennom alle årstider og i all slags vær • Få en begynnende forståelse for å ta vare på planter og dyr • Oppleve og få erfaringer med de ulike årstidene • Utforske teknologi • Prøve ut og få erfaringer med ulike hverdagsteknikker • Få en begynnende forståelse av digitale verktøy	• Få et positivt forhold naturen • Være nysgjerrige på liv i naturen og å vise respekt og varsomhet • Vite noen om hva som skjer i naturen til de ulike årstidene. • Mestre ulike teknikker • Eksperimentere med teknologi • Få en begynnende forståelse av de digitale verktøyenes muligheter og teknikker
HVORDAN JOBBER VI: • Voksne er positive til å være ute i all slags vær og sørger for at barna er riktig kledd for årstiden slik at opplevelsen blir positiv • Voksne er gode rollemodeller og viser respekt for alt liv i naturen • Voksne er med på å undersøke og forske med barna • Voksne er med å veilede og utforsker årstidenes ulikheter • Voksne veileder og utforsker ulike hverdags teknikker	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne legger til rette for gode opplevelser i naturen • Voksne lærer barn gode holdninger til alt liv i naturen • Vi undrer oss og samtaler sammen med barna om naturens fenomener • Voksne sørger for at barna får prøve ulike teknikker

Antall, rom og form

Vi møter matematikk rundt oss hele tiden i hverdagen og angår oss hele livet. Gjennom oppveksten og mot voksenlivet endrer utfordringer seg i forhold til behov for matematisk kompetanse, men uansett livsfase har vi alle bruk for matematikk på ulike måter. For barna i barnehagen er matematikk en naturlig og nødvendig del av deres lek og hverdag. Inne miljøet i barnehagen gir mange muligheter i møte med ulike matematiske utfordringer og vi har mye materiell som brukes i det daglige. Barna møter i løpet av dagen mange naturlige situasjoner der telling, måling, sortering, sammenligning og kategorisering inngår. Uteområdet vårt har lekeapparater hvor barna opplever følelsen av å være inni, under, over, kripe gjennom og henge opp ned. Målet vårt er at barna skal oppleve matematikkglede og gjennom lek vil vi legge til rette for mulighet til å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger, og å forstå sammenhenger.

Gjennom arbeid med dette tema skal vi forske, undersøke, eksperimentere, undre oss og være nysgjerrige. Personalet skal tilrettelegge for barns interesser og alder. Når vi arbeid med dette området er det naturlig å ta utgangspunkt i barnas iboende nysgjerrighet på livet rundt oss. Barna er fulle av hva/hvem/hvorfor spørsmål, så det er viktig å møte barnas undring med interesse og ta dem på alvor.

1-3 år	3-6 år
• MÅL: Få en forståelse av seg selv og sin kropp i forhold til rommet • Få en grunnleggende forståelse av kategorisering • Høre noen matematiske begreper i hverdagen • Vise interesse for antall og telling i hverdagen	MÅL: • Orienter seg rundt på huset, og kunne finne fram til de ulike rommene • Kunne sortere og kategorisere leker • Kunne bruke noen matematiske begreper • Kunne spille terningspill • Kjenne igjen tall og former
HVORDAN JOBBER VI: Barna leker i klatrestativer og hinderløyper	HVORDAN JOBBER VI:

• Barna deltar i ryddetid og legger de ulike lekene på rett plass • Voksne setter ord på matematiske begreper i barns lek og aktivitet • Voksne bruker telling og begreper i formell og uformell læring	• Ha grupper med fokus på lek med matematikk • Barna er med på å rydde, sortere og kategorisere lekene • Voksne bruker matematiske begreper i hverdagen • Voksne deltar og veileder i brettspill • De voksne bruker aktivt matematiske begreper i lek og aktivitet sammen med barna, det være seg i spill, perling, konstruksjonslek, sorteringsaktiviteter mm.
---	---

Etikk, religion og filosofi

Å tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier er nødvendig for å kunne omgås andre. Vi i Haslum legger vekt på å skape et miljø der alle viser toleranse og respekt for hverandre. Her skal det være rom for ulikheter og annerledeshet. Vi samtaler om og undrer oss over etiske og filosofiske spørsmål sammen med barna, og er opptatt av å videreføre tradisjoner rundt høytidene. Her i Haslum jobber vi mye med sosial kompetanse og har egne mål for progresjon. Dette skal bidra til at barna lærer seg å komme med i lek, være inkluderende, vise omsorg, hevde seg i en gruppe, kontrollere seg og løse konflikter

1-3 år	3-6 år
MÅL: • Vise omsorg for andre • Uttrykke egne følelser • Begynne å forstå forskjell på rett og galt • Erfare at vi er forskjellige og har ulike behov • Delta i tradisjoner knyttet til høytidene vi markerer • Vise nysgjerrighet og undring	MÅL: • Se andres behov og handle ut ifra det • Forstå andres følelser og handle ut ifra det • Behandle hverandre med likeverd, med respekt og toleranse for ulikheter • Forstå forskjell på rett og galt, og har et ønske om å handle riktig • Få kjennskap til noen høytider og tradisjoner knyttet til disse • Kunne undre seg.
HVORDAN JOBBER VI: • Voksne gir positiv oppmerksomhet når barna viser omsorg for andre • Voksne setter ord på barnas følelser • Voksne ser og ivaretar barnets individuelle behov • Voksne korrigerer negativ atferd • Voksne er gode rollemodeller	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne gir positive tilbakemeldinger når barna gjør noe bra for andre • Voksne tar barns følelser på alvor • Voksne behandler barn individuelt og rettferdig • Vi markerer høytider og viderefører noen tradisjoner knyttet til disse • Voksne har en undrende holdning, og gir rom for barnas tanker og filosofi

Nærmiljø og samfunn

Barnas deltakelse i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaringer med deltakelse i et demokratisk samfunn. Vi legger vekt på likestilling og like muligheter for alle barn. Med våre barnegrupper er det naturlig for barn og leke sammen på tvers av kjønn og alder. Turer i nærmiljøet styrker barnas tilhørighet og trygghet til området. Vi lærer barna om trafiksikkerhet og å få gode holdninger i trafikken.

1-3 år	3-6 år
MÅL: • Oppleve seg selv som betydningsfull i fellesskapet • Bli kjent med nærmiljøet til barnehagen	MÅL: • Kjenne til noen av samfunnets tilbud som kollektivtransport, butikker og bibliotek

• Bli kjent med barnehagens normer og regler • Oppleve at de blir tatt på alvor og vist hensyn til • Oppleve at voksne er gode rollemodeller	• Forholde seg til barnehagens og samfunnets normer og regler • Kunne forstå og bli forstått • Forholde seg til noen regler for å ferdes i trafikken
HVORDAN JOBBER VI: • Vi bruker alle avdelinger, uteområde og nærmiljø til lek og aktivitet • Voksne lytter til barna og ivaretar deres behov og ønsker • Voksne skaper struktur for et godt læringsmiljø • Behandle vært enkelt barn individuelt • Gå forskjellige turer i nærmiljøet	HVORDAN JOBBER VI: • Voksne er tilgjengelige for barna til samtale, undring og vurdering • Gå på turer der vi benytter oss av tilbud som kollektivtransport og bibliotek • Behandle vært enkelt barn individuelt • Gå turer i nærmiljøet • Ha fokus på trafikksikkerhet

Kompetanseplan

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen

Den mest avgjørende faktoren for god kvalitet i barnehagen er personalets kompetanse. Vi oppnår dette gjennom:

5 felles fagdager for hele personalet og personalmøter ca. 8 kvelder i året. (planleggingsdager og personalmøter)

Målet med fagdagene er å gi de ansatte et felles kunnskapsgrunnlag, som utgangspunkt for det arbeidet som utføres på hver avdeling. Vi jobber mye med refleksjon og vurdering rundt egen praksis.

Sertifisering og opplæring av observatører.

Pedagogiske ledere er sertifisert CLASS observatører. Målet med sertifiseringen er at barnehagen får god kompetanse på kvalitetsdimensjonene. Observatørene får også opplæring i hvordan de kan gi tilbakemelding etter observasjon på en god måte.

Observasjon av omsorg og læringsmiljø samt tilbakemeldinger etter observasjon:

Hver avdeling blir observert. Observasjonene utføres av en sertifisert observatør fra en annen barnehage. Tilbakemeldingene gir oss mulighet til å reflektere og utvikle oss videre.

Nettverk for pedagogisk ledere

Alle pedagoger er i nettverk hvor det er 1-2 personer fra egen barnehage og 4-6 fra samarbeidene barnehager. I perioden 2025-27 skal vi få veiledning fra Universitetet i Sør-Øst, med fokus på å styrke lederegenskapene for hvordan jobbe på som leder på avdeling i barnehage.